

Verslag Interreg seminar 'Vol gas voor groen gas'

Datum : Dinsdag 27 november 2012 10:00-17:00 uur
Locatie : Partycentrum de Lindenberg te Ommen
Aantal bezoekers : 50

Motto; perspectieven voor groen gas ?

De ondertitel van deze dag luidde: Zijn er perspectieven voor groen gas? Deze vraag stond centraal tijdens dit seminar in het kader van het EU programma Interreg , deelproject 7. Diverse sprekers schetsten deze dag een beeld van de huidige situatie van de productie en knelpunten rondom de toepassing van biogas en groen gas

Welkom en introductie

Dhr. Jan Klein Hesselink van Ekwadraat opende rond 10:00 uur het seminar door een ieder van harte welkom te heten. Na een introductie volgde een korte toelichting over het Interreg project. Het deelproject 7, genaamd 'Biogas im Verbund' of 'Biogasverzamelleiding' heeft als doelstelling: groen gas productie waarbij kleinere projecten met elkaar worden verbonden om daarmee een efficiencyslag te bereiken. Participanten binnen dit deelproject zijn: 3N (Werlte), Ekwadraat (Leeuwarden), Loonbedrijf Groot Zevert (Beltrum) en PlanET (Vreden). Dit seminar is een onderdeel van het deelproject 'Biogas im Verbund'.

Belangrijk doel van deze dag is perspectief te schetsen voor groen gas productie. Van de presentaties is een pdf file beschikbaar.

Heeft groen gas perspectief?

(dhr. Klaas Kooistra, Ekwadraat)

Er werd een toelichting gegeven op de ontwikkelingen van co-vergisting in de afgelopen jaren met betrekking tot schaalgrootte, toepassingen van biogas en de (kost)prijzontwikkeling. Als conclusie kwam naar voren dat de biomassa in korte tijd veel duurder is geworden, er een slechte onderhandelingspositie is met handelaren, er concurrentie bestaat tussen MEP/ SDE en buitenlandse vergisters en dat onderhoudskosten hoger blijken te zijn dan ingeschat. Dat laatste aspect zal in de toekomst minder zijn is de verwachting, omdat er in de loop der tijd betere vergisters zijn gebouwd. Een groot aantal installaties met een MEP en/of OVMEP regeling draaien momenteel met een laag economisch rendement als gevolg hiervan. Hiertegenover staat geen verhoging van de energieprijis, zoals vooraf verwacht. Binnen de SDE regeling zijn er situaties waarbij met een goede warmte benutting de kostenstijging voor een belangrijk deel kan worden opvangen. In een aantal gevallen leidt de biogasproductie voor betrokken (MEP/OVMEP) ondernemers tot grote financiële problemen en zelfs tot faillissementen. Dit werpt een bepaald licht op de doelstellingen rondom vergroening en de daarmee samenhangende productie van biogas en/of groen gas. Er is een ontwikkeling naar kleinschalig vergisten voor alleen mest, wat in de praktijk vanwege de subsidiemogelijkheden vooral in Duitsland interessant blijkt te zijn. In Nederland is dat om financiële redenen alleen een mogelijkheid als onderdeel van het verwerken van mest door raffinage.

De Nederlandse systematiek t.a.v. subsidie en het gebruik van co-producten zorgt voor export van co-producten naar het buitenland en import van co-producten naar Nederland. Daarnaast leidt het tot onnodig extra transport en zijn de prijzen van co-substraten kunstmatig hoog. Een van de stellingen is dan ook dat er géén perspectief voor groen gas in Nederland is, wanneer er niet óók andere dingen gebeuren. Welke dat zijn en kunnen zijn, hopen we in de navolgende inleidingen te horen.

Vraag :

Was de stijging van de kostprijs niet te voorzien, is er niet te optimistisch gerekend ? Dhr. Kooistra licht toe dat de verwachting was dat de elektriciteitsprijs zou gaan stijgen en daardoor de onrendabele top alsmäär kleiner zou worden. De elektriciteitsprijs is juist lager geworden. Daarnaast is de verdrievoudiging van de kostprijs van co-producten door niemand voorzien.

Een risicoanalyse vooraf, waarin met een dergelijke afwijking rekening wordt gehouden, werd toen niet als realistisch gezien; óók niet door de financiers.

Groen gas certificaten en biotickets

(dhr. Paulo van Cuijk , Stichting Groen gas Nederland)

Het gebruik en de voorwaarden van groen gas certificaten en biotickets in Nederland, hebben nog een lange weg te gaan. Tevens zijn de mogelijkheden en de marktprijsontwikkeling van biotickets toegelicht. De heer van Cuijk is ook de auteur van een Nederlandse factsheet over groen gas. Hierin staat een beschrijving van de mogelijkheden van groen gas certificaten en biotickets.

Vraag:

Is dit een goede oplossingsrichting voor huidige biogasproducenten die werken onder het MEP regime. Wordt opwerking en certificering niet te duur en kan het niet eenvoudiger?

Door biogas direct te leveren aan een afnemer blijft door de eenvoud de uiteindelijke kostprijs lager. Deze directe leveringsoptie is in de bestaande SDE regeling niet meegenomen

Het perspectief van groen gas wereldwijd

(dhr. Jan Klein Hesselink, E Kwadraat, i.p.v. dhr. Hendrik Becker van PlanET welke was verhinderd)

Hierbij is ingegaan op het verschil tussen Duitsland en Nederland in de stimulering van duurzame energieproductie. Vooral in de Duitse deelstaat Nedersachsen heeft biogasproductie een grote vlucht genomen. Er staan nu 10x meer installaties dan in Nederland. Door de laatste veranderingen in de Erneuerbare Energien Gesetz (EEG) is de groei van het aantal installaties teruggelopen. Belangrijke kans voor zowel de Duitse als de Nederlandse markt is de concrete vraag naar bio LNG als vervanger van diesel. LNG kan worden gezien als transitiebrandstof. LNG heeft duidelijk voordelen bij gebruik in trucks en schepen in verband met de lagere uitstoot van NOx, roet en geluid. Bio LNG of LBM (=biomethaan) is in vloeibare vorm geschikt voor lange afstand transport. Voor kleinere wagens en kortere afstanden is groen gas in de vorm CNG te verkiezen. Vooral door de Euro6 normering komt LNG voordelig in beeld bij de aanschaf van nieuwe vrachtwagens. Uiteraard zijn er de bekende logistieke nadelen bij introductie van een nieuwe brandstof.

Voor bio LNG is concrete belangstelling vanuit de markt, de bij de productie vrijkomende CO₂ wordt dan eveneens geoogst voor o.a. toepassing in de glastuinbouw. Grote installaties (2.000 m³ biogas /uur) zijn dan eigenlijk nodig. Er zijn op dit moment verschillende grotere initiatieven waar bio LNG goed in de businesscase zou passen.

Vraag :

Er vinden momenteel wel een aantal kleinschalige pilots voor de productie van BioLNG in Nederland plaats. Leveren deze projecten nieuwe inzichten en perspectieven op ? Wat is een grote installatie ?

BioLNG biedt wellicht mogelijkheden voor de toekomst voor relatief grote installaties met biogasproducties van minimaal 15 mln. m³ biogas/jaar. Voor kleinere hoeveelheden lijkt de kostprijs te hoog te zijn¹.

---

¹ Op maandag 26 november werd bekendgemaakt dat HoSt de Jan Terlouw innovatieprijs heeft gewonnen voor een kleinschalige opwaardeerinstallatie.

Praktijkcase Achterhoek

(dhr. Arjan Prinsen, Loonbedrijf Groot Zevert)

Dit bedrijf heeft de afgelopen jaren, o.a. als biogasproducent, veel ontwikkelingen doorgemaakt. Groot Zevert exploiteert een vergister van 600 kW en voert op haar terrein, een voormalige vuilstort, allerlei onderzoeken uit.

Zo is er een groot biogasverzamelingsproject in voorbereiding waarbij FrieslandCampina 100% dekking van haar energieverbruik uit hernieuwbare grondstoffen wil hebben. Hiervoor is een biogasleiding nodig van Beltrum naar Borculo. Dit initiatief is een startpunt voor de ontwikkeling van een regionaal biogasnet i.s.m. Regio – Min EZ - Prov. Gelderland - Gemeente, wat momenteel in voorbereiding is.

Het potentieel is 100 mln. M³ groen gas, dus groen gas voor 65.000 huishoudens (65% Achterhoek) en groene energie voor 50.000 huishoudens (50% Achterhoek)

Doelstelling is ook middels centrale raffinage optimaal veevoer te maken, leidend tot minder mest. Verder wordt onderzoek gedaan naar het verwerken van digestaat tot een waardevolle meststof. In het gebied maakt een eventueel aan te leggen biogasleiding decentrale, kleinschalige vergisting van rundveemest mogelijk. In Örebo, Zweden is een mooi en simpel concept ontwikkeld, waarbij het lokale biogas wordt opgenomen door het lokale openbaar vervoer.

Vraag:

Is er de mogelijkheid om biogas in Nederland te produceren en in het buitenland (Duitsland) te vermarkten ?

Ja; het eerste voorbeeld is in voorbereiding en uitvoering.

Groen gas als brandstof voor voertuigen

(dhr. Marcel Borger, OrangeGas)

OrangeGas is een bedrijf dat tankstations op basis van groen gas exploiteert. Het maakt een snelle groei door. Groen gas is hier gebaseerd op transport via de aardgasleiding. OrangeGas geeft de voorkeur aan productie van groen gas in combinatie met biotickets. Business cases met een bijdrage uit de SDE blijken niet uit te kunnen. Een combinatie van beide (SDE en biotickets) wordt op korte termijn mogelijk gemaakt. Momenteel zijn er ca. 36 partijen in Nederland die biotickets verhandelen voor prijzen die variëren tussen € 0,16 en € 0,44 per bioticket. Voor groen gasproductie op basis van bepaalde non food producten, kunnen dubbel tellende biotickets worden uitgegeven. De schaalgrootte van de groen gas installaties varieert fors.

Vraag;

Worden biotickets interessant voor bestaande vergisters ?

Nog niet; misschien wel in de toekomst; het is een kwestie van rekenen.

Wetgeving en kansen voor groen gas, zonder SDE?

(dhr. Ruud Paap, Stichting Groen Gas Nederland)

Op dit moment is een grote hoeveelheid cases in aanvraag voor de productie van groen gas. Die zullen niet allemaal doorgaan. Wat wel doorgaat zijn cases waarbij of sprake is van eigen afval of afvalverwerking. Er zijn dan inkomsten uit andere bron waarmee de financiering blijkbaar haalbaar is. De regelgeving rondom biotickets verandert binnenkort. Non food producten kunnen een 2 tot 4x hogere energiewaarde toegekend krijgen. Dit is overigens nog geen besluit.

Vraag;

Er is dus altijd SDE nodig voor een rendabele exploitatie.

Dat is de juiste conclusie wanneer er uit deze activiteit winst moet worden gemaakt.

Discussie

Vragen die in de loop van de dag zijn ontstaan leiden tot de volgende discussie.

Buurtvergisters

Om in de toekomst zoveel mogelijk mest efficiënt te kunnen vergisten zijn buurtvergisters mogelijk een oplossing. De voorwaarden hiervoor zullen wel moeten worden aangepast. Het apart wegen en bemonsteren van iedere vracht blijkt al te duur te zijn. In principe is een buurtvergister een verbinding tussen meerdere partijen. Het toestaan van buurtvergisters is een zaak van het bestemmingsplan en moet dus met de plaatselijke gemeente worden besproken .

Van MEP naar groen gas

Er wordt nog onvoldoende perspectief gezien in de overstap van bestaande MEP/OVMEP vergisters naar groen gasproductie. De SDE vergoeding blijkt hiervoor te laag te zijn. Het alternatief is samen werken met een marktpartij als OrangeGas. In gesprekken met biogasproducenten moet per situatie bekeken worden of zo'n combinatie een haalbare businesscase oplevert. Een bijkomend probleem is dat veel ondernemers weinig investeringsruimte meer hebben voor een dergelijke omschakeling.

Omvang installatie

Bio LNG productie lijkt weggelegd voor grotere eenheden, maar voor de zgn. MEP/ OVMEP vergisters is een business case groen gas met levering aan bijv. OrangeGas, eerder succesvol.

Afspraak : In dit Interreg project zal hiervoor een business case worden opgesteld.

Overige zaken

Als reactie op de vraag of er nog dingen zijn gemist deze dag, wordt geantwoord dat het perspectief voor de huidige MEP/OVMEP installaties op korte termijn zeer zorgelijk is. Een ontwikkeling van de energieprijzen en die van de co-producten zoals die in werkelijkheid is geweest kon niemand voorzien. Dit mag dan ook niet in het kader van een "normaal ondernemersrisico" worden geplaatst.

Daarnaast zijn mensen van de overheid, met name van EZ, op de bijeenkomst van vandaag, gemist.

Een oplossing over de ontstane oneerlijke concurrentie tussen de MEP/OVMEP installaties enerzijds en de SDE installaties anderszijds, plus de perspectieven op korte termijn, blijft uit. De overheid doet het slecht renderen af als een ondernemersrisico.

Voorstel om de rendabele top opnieuw te laten berekenen zou de oneerlijke concurrentie in de markt moeten weergeven. De BBO zou dit kunnen meenemen in haar overleg met de Overheid.